

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

Рік навчання 1, семестр 2
Форма навчання (денна, заочна)

Галузь знань
А Освіта
Спеціальність
А 4 Середня освіта
Предметна
спеціальність
А 4.16 Захист
України
Освітній рівень
магістр

Назва кафедри та викладач / викладачі	Кафедра Соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики Викладач: доктор педагогічних наук, професор Бобрицька Валентина Іванівна Лінк на профіль викладача на сайті кафедри: https://shf.udu.edu.ua/pro-fakultet/spivrobitnyky/spivrobitnyky/vykladach-12?highlight=WyJcdTA0MzFcdTA0M2VcdTA0MzFcdTA0NDBcdTA0MzhcdTA0NDZcdTA0NGNcdTA0M2FcdTA0MzAiXQ== E-mail: v.i.bobrytska@npu.edu.ua	
I. Основна мета/цілі навчання	розкриття закономірностей процесу планування й реалізації освітньої політики з огляду на загальнонаціональний і міжнародний вимір, особливостей розвитку державної політики у галузі освіти за умов державного суверенітету України, а також з урахуванням перебігу освітнього процесу під час воєнного стану й повоєнної відбудови; формування лідерів для застосування кращих практик в професійній діяльності, в освітніх закладах та організаціях.	
II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	Навчальна дисципліна обов'язкова Цикл загальної підготовки Шифр у навчальному плані: ЗП02	
III. Обсяг навчальної дисципліни	Денна ф.н.	Заочна ф.н.
	Кількість кредитів	3

<i>Загальна кількість годин</i>	<i>90</i>	<i>90</i>
<i>Лекційні заняття</i>	<i>12</i>	<i>6</i>
<i>Семінарські заняття</i>	<i>8</i>	<i>4</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>70</i>	<i>80</i>

Модуль 1. Теоретико-методологічні основи освітньої політики

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Тема 1.1. Основи освітньої політики. Аналіз освітньої політики: загальнонаціональний та міжнародний виміри

Вступ. Освіта як ключовий чинник суспільного прогресу, успішного розвитку націй, держав, кожної людини. Об'єкти, суб'єкти та предмет освітньої політики. Основні характеристики освітньої політики. Проблеми освітньої політики України на сучасному етапі розвитку освітньої сфери. Предмет аналізу освітньої політики. Схема аналізу освітньої політики (на стадії обговорення варіантів політики). Цикл освітньої політики: аналіз чинної ситуації; створення варіантів політики; оцінювання варіантів політики; адаптація політичного рішення; політичне планування і впровадження; оцінка впливу політики. Компоненти освітньої політики: 1) визначення проблеми; 2) розвиток політики; 3) обговорення і прийняття рішень; 4) впровадження політики; 5) оцінювання політики.

Тема 1.2 Розвиток державної політики у сфері освіти за період державної незалежності України

Аналітичний огляд основних віх розвитку освітньої політики в Україні в контексті глобалізації та євроінтеграції. Етапи формування державної освітньої політики в галузі освіти за період незалежності, їх характеристика. Особливості планування й упровадження освітньої політики в умовах воєнного стану в Україні й перспектив повоєнної відбудови галузі освіти.

Модуль 2. Стан та перспективи розвитку освітньої політики в Україні: міжнародний та національний контекст

Тема 2.1 Стратегії державної освітньої політики в різних регіонах світу та можливості їх застосування в Україні

Загальні правила забезпечення процесу планування освітньої політики у вітчизняній і міжнародній практиці. Можливості застосування стратегій державної освітньої політики в країнах ЄС в Україні. Міжнародна стандартна класифікація освіти: концептуальні підходи до її реалізації у вітчизняній освіті.

Тема 2.2-2.4. Забезпечення рівного доступу, підвищення якості та конкурентоспроможності освіти як показники освітньої політики в Україні

Дошкільна освіта: рівний доступ і якість для кожної дитини. Нормативно-правове забезпечення, досягнення, гострі проблеми, їх особливості та кроки до розв'язання. Освітня політика у сфері дошкільної освіти на сучасному етапі її розвитку. Лідерство в дошкільній освіті.

Повна загальна середня освіта (далі – повна ЗВО) як основна ланка безперервної освіти. Нормативно-правове

забезпечення. Особливості запровадження нової концепції розвитку української школи (Нова українська школа, 2016 р.). та імплементації Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2020) в умовах воєнного стану. Характеристика досягнень і гострих проблем повної ЗСО, пріоритети освітньої політики у цій галузі. Взаємозв'язок «автономія – відповідальність – врядування – лідерство» як основа інституційного розвитку закладу ЗВО.

Освіта осіб з особливими потребами як пріоритетний напрям державної політики в освіті України. Нормативно-правове забезпечення. Завдання спеціальної освіти. Недоліки сучасної системи освіти осіб з особливими освітніми потребами. Інклюзивна освіта. Пріоритети освітньої політики у сфері спеціальної освіти. Лідерство в освіті дітей з особливими освітніми потребами.

Позашкільна освіта: додаткові можливості для розвитку дитини. забезпечення, досягнення, проблеми, завдання освітньої політики у сфері позашкільної освіти. Лідерство в позашкільній освіті. Нормативно-правове Освітня політика у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. Нормативно правове забезпечення. Специфіка України у розвитку професійної (професійно-технічної) освіти. Стратегія модернізації професійної (професійно-технічної) освіти на сучасному етапі. Лідерство у професійній (професійно-технічній) освіті.

Фахова передвища освіта і вища освіта. Нормативно-правове забезпечення, досягнення, проблеми, завдання освітньої політики у сфері фахової передвищої освіти. Дуальна освіта як форма здобуття освіти: нормативно-правове забезпечення, завдання, особливості, перспективи для працевлаштування. Фахова передвища освіта і лідерство.

Освіта дорослих як невід'ємна складова освіти впродовж життя. Особливості нормативно-правового забезпечення в Україні. Формальна, неформальна, інформальна освіта в системі освіти дорослих. Характеристика здобутків у сфері освіти дорослих. Аналіз сучасного стану і проблем освіти дорослих. Пріоритети розвитку галузі. Лідерство в освіті дорослих.

Модуль 3. Лідерство в освітній політиці (тренінг професійного зростання).

Тема 3.1. Експертна оцінка освітньої ініціативи* законодавчої і виконавчої влади в галузі освіти України.

Прим.: До уваги беруться актуальні законодавчі, підзаконні акти, проекти та інші освітні ініціативи, які є на офіційному вебсайті профільного комітету Верховної Ради України та Міністерства освіти і науки України, й пропонуються для громадського обговорення. Пріоритет – для тих ініціатив, які стосуються галузі і спеціальності тієї освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, на якій навчаються студенти.

Тема 3.2. Лідерство в удосконаленні освітньої політики України. Прим.: Тренінг проводиться у вигляді групового заняття із обговорення й захисту рекомендацій, що сформульовані у науковому проєкті студентів на тему: «Освітня політика України й ...(країна Європейського Союзу на вибір студента): порівняльний аналіз».

V. Результати навчання та компетентності

ПРН 1. Вільно володіти державною мовою (комунікувати усно й письмово).

ПРН 3. Використовувати безпечно електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом; уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних.

ПРН 4. Планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових й індивідуальних особливостей здобувачів освіти; використовувати інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі.
ПРН 5. Застосовувати механізми реалізації суб'єкт-суб'єктних відносин між вчителем і здобувачем освіти.
ПРН 7. Визначати потреби особистого професійного розвитку, планувати власний професійний розвиток, самостійно вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ПРН 8. Інтегрувати інновації у власну педагогічну практику.
ПРН 14. Створювати умови для збереження психоемоційного здоров'я здобувачів освіти; підтримувати особисте фізичне та психоемоційне здоров'я під час професійної діяльності.

VI. Порядок і критерії оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється відповідно до положення «Про організацію освітнього процесу Українського державного університету імені Михайла Драгоманова» (2024).

Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять та самостійної роботи.

Оцінювання творчої роботи (есе), пов'язаної з моделюванням лідерських якостей керівника закладу освіти з реалізації пріоритетів освітньої політики України в умовах актуальних викликів.

Оцінювання створення мультимедійних презентацій на тему, пов'язану з формуванням та реалізацією освітньої політики України на засадах лідерства. Оцінювання виконання модульних контрольних робіт.

Підсумковий контроль успішності магістранта з навчальної дисципліни «Освітня політика і лідерство» здійснюється у формі **заліку**. Під час підсумкового семестрового контролю оцінка за опанування програми навчальної дисципліни «Освітня політика і лідерство» визначається як сума результатів усіх форм поточного оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Зокрема, за виконання завдань поточного контролю студент має набрати мінімальну кількість балів (60 балів). Максимальний загальний бал оцінювання складає 100 балів. Згідно Положення навчальні досягнення магістрантів із навчальної дисципліни «Освітня політика і лідерство» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; збільшення кількості підсумкових балів до 100.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє

навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу

Вимоги до роботи студентів під час проведення навчальних занять з курсу (відвідування занять, етика поведінки під час занять, відпрацювання пропущених занять тощо).

Відповідно положенню «Про організацію освітнього процесу Українського державного університету імені Михайла Драгоманова» (2024), основними видами самостійної роботи студентів в рамках даного курсу є: підготовка до лекцій, семінарів, заліку, вивчення інформаційних джерел, дослідницька діяльність.

Відвідування занять та відпрацювання студентами пропущених занять є обов'язковим до заліку. Студенти, які оформили індивідуальні графіки навчання повинні вчасно виконувати всі завдання та відпрацьовувати семінарсько-практичні заняття.

Індивідуальні дослідницькі завдання (ІНДЗ) є важливою формою самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Головна мета виконання ІНДЗ – поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці при виконанні аналітичних, розрахункових, дослідницьких та інших видів практичних завдань. Терміни виконання, подання і захисту індивідуальних дослідницьких завдань регламентуються відповідним графіком, який розробляє кафедра на кожен семестр. Одержання позитивних оцінок за виконання ІНДЗ є необхідною умовою допуску студента до семестрового контролю з даної дисципліни (модульної контрольної роботи та заліку).

Вимоги до академічної доброчесності студентів.

Згідно положенню «Про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова» (2023), здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись принципів академічної доброчесності, уникати плагіату при виконанні самостійних робіт та індивідуальних дослідницьких завдань, дотримуватись етичних норм при використанні результатів досліджень інших дослідників з посиланням на них, розвивати навички коректної роботи з джерелами наукової інформації, дотримуватись вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізувати самостійну та індивідуальну роботу при створенні авторського твору та

нести відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб та можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень та джерела інформації.

VIII. Основні інформаційні ресурси

Основна інформація з навчальної дисципліни викладена на освітній платформі Moodle:

Бобрицька В.І. Електронний навчальний курс «Освітня політика і лідерство» на платформі Moodle.udu.edu.ua. <https://dle.udu.edu.ua/course/view.php?id=1545>

1. Андрущенко В.П., Вернидуб Р.М., Бобрицька В. І., Вашкевич В.М., Савельєв В.Л., Процька С.М. Освітня політика [навч. посіб. для самостійної роботи студентів другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей НПУ імені М.П. Драгоманова / за заг. ред. акад. В.П. Андрущенко. Київ, Україна: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. Вид-во: Київ: ФОП Ямчинський О.В. 492 с.

2. Андрущенко В.П. У пошуках свободи: історіографія української культури від найдавніших часів до наших днів: наукова публіцистика: книга для читання. Наук. ред.. Михайло Журба. Київ. Вид-во Людмила, 2023. 735 с.

3. Бобрицька В.І. Освітня політика у громадянському вихованні педагогічної еліти. Методологія неперервної освіти та наукового дослідження : монографія; за ред. Н.М. Рідей, Е.В. Лузік. Київ: ТОВ ЦП «Компринт», 2020. С. 387-424.

4. Бобрицька В.І. Освітні реформи України у вимірі педагогічної рефлексії. Ukrainian professional education = Українська професійна освіта : Scientific journal / Poltava V. G. Korolenko Nat. Ped. University. Poltava, 2022. Iss. 12. С. 18-23.

5. Вернидуб Р. М. Проблеми модернізації освітнього простору в умовах інституційних трансформацій глобального суспільства. Освітня політика: філософія, теорія, практика монографія / За ред. В. П.Андрущенко; Авт. кол. : В. П. Андрущенко, Б.І. Андрусишин, В.І. Бобрицька, Р.М. Вернидуб, В.Л. Савельєв та ін. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. С.203–229.

6. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

7. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

8. Калашнікова С. Розвиток лідерського потенціалу сучасного університету: основи та інструменти: Навчальний посібник. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 44 с.

9. Концептуальні, методологічні та практичні проблеми соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики». Матер. IV Міжнародн. наук.-практ. конф. 11 травня 2023 року, УДУ імені Михайла Драгоманова,

м. Київ, 2023. 173 с.

10. Лідери XXI століття. Формування особистості харизматичного лідера на основі гуманітарних технологій для управління соціальними системами: Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції 29-30 вересня 2020 року / За заг. ред. Романовського О. Г. Х.: НТУ «ХПІ», 2020. 226 с.

11. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні: монографія / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. М. Топузов (заст. голови)]; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2021. 384 с. Бібліогр.: с. 21. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>

12. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. 27.10.2016. 2016 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

13. Освітня політика: філософія, теорія, практика: монографія /За ред. В.П.Андрущенко; Авт. кол.: В. П. Андрущенко, Б.І. Андрусишин, В.І. Бобрицька, Р.М. Вернидуб, В.Л. Савельєв та ін. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. 484 с.

14. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти. Наказ МОН України № 776 від 16.07 2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

15. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 року № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>

16. Про затвердження професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти». Наказ МОН України № 1466 від 16.10.2024 року. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/933/93388/671b468b176c8465976827.pdf>

17. Рамка цифрової компетентності педагогічних і науково-педагогічних працівників. Урядовий портал. Єдиний вебпортал органів виконавчої влади. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/na-portali-diyacifrova-osvita-zyavilisya-tri-novi-ramki-cifrovih-kompetentnostej-dlya-pidpriyemciv-derzhsluzhbovciv-i-osvityan>

18. Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року. Офіційний вебсайт МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/Strateh.plan.diyalnosti.MON.do.2027.roku.pdf>

19. Bobrytska, V. I., Reva, T. D., Krasylnykova, H. V., Protska, S. M., Krasylnykov, S. R., But I. O. (2025). Enhancing Higher Education: Integrating Micro-Credentials and Digital Badges into University Curricula in Ukraine. *Ricerche di Pedagogia e Didattica. Journal of Theories and Research in Education*. Vol. 20, No. 1, pp. 63-79, 2025. <https://doi.org/10.6092/issn.1970-2221/20293>(Scopus)

20. Bobrytska, V. I., Krasylnykova, H. V., Protska, S. M., Krasylnykov, S. R., Skyrda T. S., Chhalo O.M. (2025). Digitalisation in Higher Education: A Systematic Review on Its Impact on Health, Cognition, and Social Interaction *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. Vol. 24, No. 5, pp. 339-359, May 2025. <https://doi.org/10.26803/ijlter.24.5.18> (Scopus)
